

ISO/IEC 17025

กรมวิทยาศาสตร์บริการกับการมีส่วนร่วม แก้ปัญหาค้าปลีกกีดกันทางการค้า ด้วยเหตุผลทางเทคนิค

วนิดา บุณิกาวีชัย

วารสารกรมวิทยาศาสตร์บริการ ปีที่ 55 ฉบับที่ 173 มกราคม 2550

12

การเปิดเขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA) หรือข้อตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Agreement : FTA) หลายท่านคงเคยได้ยินกันมาบ้างแล้ว แต่มีบางท่านเช่นกันที่ไม่ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับการกีดกันทางการค้าด้วยเหตุผลทางเทคนิคที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน มองแล้วอาจดูเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนไทย ซึ่งกำลังมีบทบาทอย่างมากบนเส้นทางเศรษฐกิจของบ้านเรา **บทความนี้แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของกรมวิทยาศาสตร์บริการในการแก้ปัญหาค้าปลีกกีดกันทางการค้าด้วยเหตุผลทางเทคนิคให้แก่ผู้ประกอบการของประเทศ**

มาตรการกีดกันทางการค้าด้วยเหตุผลทางเทคนิค (Technical Barrier to Trade:TBT) เป็นหนึ่งในมาตรการที่มีใช้ภายใน ซึ่งมาตรการดังกล่าวในทางทฤษฎีกำหนดขึ้นเพื่อยกเลิกข้อจำกัดในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาษีให้หมดไป แต่ในความเป็นจริงประเทศที่ได้เปรียบทางการค้ามักสร้างข้อกีดกันบางอย่างขึ้นมาทดแทน เช่น ข้อจำกัดด้านกฎ ระเบียบทางเทคนิค และเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ เป็นเหตุให้เกิดมาตรการเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ประเทศของตน และมักส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการของประเทศคู่ค้าทั้งทางตรงและทางอ้อมให้มีภาระในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นประเทศคู่ค้าได้ทำความตกลงการกีดกันฯ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและป้องกันอุปสรรคซึ่งไม่จำเป็นต่อการค้าระหว่างประเทศ โดยยึดหลักการที่ว่าต้องปฏิบัติเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ โปร่งใส รวมทั้งต้องกำหนดให้ใช้มาตรฐานสากลเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกฎระเบียบทางเทคนิค ให้มีการยอมรับกฎระเบียบทางเทคนิคของประเทศอื่นที่เทียบเท่ากัน และให้มีการยอมรับในผลการตรวจสอบและการรับรองซึ่งกันและกัน ถึงแม้ผู้ประกอบการของหลายๆ ประเทศจะให้ความสำคัญของการผลิตเป็นอันดับแรกก็ตาม แต่การตรวจสอบเพื่อพิสูจน์ว่าสิ่งที่ตนผลิตได้นั้นมีคุณภาพได้มาตรฐานก็เป็นสิ่งที่ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันเลย

ดังนั้นการตรวจสอบเพื่อพิสูจน์ว่าสิ่งที่ผลิตได้นั้นมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล ต้องอาศัยข้อมูลจากห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองฯ ตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 เพื่อสร้างหลักประกันคุณภาพ และคงไว้ซึ่งระบบคุณภาพ

กรมวิทยาศาสตร์บริการได้ให้ความสำคัญต่อข้อมูลหรือผลการทดสอบที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ต้องได้จากห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 โดยได้ดำเนินการเป็นหน่วยรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการ และให้บริการทดสอบและสอบเทียบตามมาตรฐานทั้งในและต่างประเทศ และได้รับการรับรองฯ ตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 ... ผลิตภัณฑ์ ...รายการ การดำเนินการทั้งเป็นหน่วยรับรองฯและหน่วยทดสอบ/สอบเทียบ เป็นอิสระไม่ขึ้นแก่กัน กล่าวคือในส่วนของ การรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการทดสอบตาม มาตรฐาน ISO/IEC 17025 สำนักบริหารและรับรองห้องปฏิบัติการได้จัดทำระบบบริหารจัดการคุณภาพให้เป็นไปตามข้อกำหนดในมาตรฐาน ISO/IEC 17011 : Conformity assessments for accreditation bodies accrediting conformity assessment bodies และได้รับการยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangements, MRAs) จากองค์การภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกว่าด้วยการรับรองห้องปฏิบัติการ (Asia Pacific Laboratory Accreditation Cooperation, APLAC) เมื่อเดือนพฤษภาคม 2549 เป็นสมาชิกลำดับที่ 24 จาก 33 หน่วยรับรอง ดังนั้นผลการทดสอบของห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองจากสำนักฯ จะได้รับการยอมรับจากประเทศสมาชิกทั้ง 19 ประเทศ และได้รับการยอมรับร่วมจากองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองห้องปฏิบัติการ (International Laboratory Accreditation Cooperation, ILAC) ซึ่งหมายถึงการได้รับการยอมรับจากประเทศสมาชิกของ ILAC ในภูมิภาคอื่นด้วย

ภาพที่ 1 ตัวอย่างกิจกรรมการเป็นหน่วยรับรองฯ ของกรมวิทยาศาสตร์บริการ

ในส่วนการให้บริการทดสอบ/สอบเทียบตามมาตรฐานสากล กรมวิทยาศาสตร์บริการได้ให้บริการทดสอบ/สอบเทียบในผลิตภัณฑ์ต่างๆ หลายประเภท รวมหลายร้อยรายการ อาทิ ผลิตภัณฑ์ประเภทน้ำ อุปโภคบริโภค น้ำดื่ม อาหารและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาชนะบรรจุอาหาร ยาง พลาสติก โลหะ เคมีภัณฑ์ ฯลฯ ดำเนินการโดยโครงการฟิสิกส์และวิศวกรรม โครงการเคมี และโครงการวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ซึ่งทั้ง 3 โครงการได้จัดทำระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 และได้รับการรับรองความสามารถฯ แล้วจาก 2 หน่วยรับรองฯ ของประเทศไทย ทำให้ผลทดสอบและสอบเทียบของกรมวิทยาศาสตร์บริการในผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองฯ เป็นที่น่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับในระดับสากล

ภาพที่ 2 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ทดสอบ/สอบเทียบที่ได้รับการรับรองฯ ตามมาตรฐาน ISO/IEC17025

จากผลการดำเนินงานของกรมวิทยาศาสตร์บริการ ทั้ง 2 แนวทางนี้ เป็นการช่วยแก้ปัญหาการถูกกีดกันทางการค้าด้วยเหตุผลทางเทคนิค นับเป็นงานที่มีความ

สำคัญและมีบทบาทมากต่อการจัดทำระบบการวัดของประเทศ ทำให้มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และเกิดความน่าเชื่อถือในความแม่นยำของผลการทดสอบ เป็นการลดความสิ้นเปลืองทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบซ้ำ ดังคำกล่าว "ทดสอบครั้งเดียวยอมรับทุกที่" (test once accepted everywhere) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับภาคอุตสาหกรรมและหน่วยงานราชการอย่างยิ่ง ช่วยลดอุปสรรคการกีดกันทางการค้าด้วยเหตุผลทางเทคนิค ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ประกอบการผลิตและการค้าของไทยในตลาดโลก เพื่อรองรับความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทยในตลาดต่างประเทศ ส่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าส่งออก และเพิ่มประสิทธิภาพด้านการแข่งขันของประเทศด้วย

สำหรับห้องปฏิบัติการหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งผู้สนใจทั่วไป สามารถขอรายละเอียดการให้บริการในส่วนการรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการของประเทศ ตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 โดยติดต่อที่หมายเลขโทรศัพท์ 0 2201 7132 หรือ โทรสาร 0 2201 7126 และในส่วนการให้บริการด้านทดสอบ/สอบเทียบ ติดต่อได้ที่โครงการฟิสิกส์และวิศวกรรม โครงการเคมี และโครงการวิทยาศาสตร์ชีวภาพ หมายเลขโทรศัพท์ 0 2201 7128 , 0 2201 7212 และ 0 2201 7183 ตามลำดับ หรือทางเว็บไซต์ กรมวิทยาศาสตร์บริการ <http://www.dss.go.th>

เอกสารอ้างอิง

- Technical barriers to trade. [ออนไลน์] [อ้างถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2549] เข้าถึงได้จาก http://www.wto.org/English/tratop_e/tbt_e/tbt_e.htm
- กรมวิทยาศาสตร์บริการกับการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการกีดกันทางการค้าด้วยเหตุผลทางเทคนิค. **ข่าวแจ้งกรมวิทยาศาสตร์บริการ.** วันที่ 27 ตุลาคม 2549.
- ความสำคัญต่อระบบการตรวจสอบและรับรองต่อการค้าโลก. [ออนไลน์] [อ้างถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2549] เข้าถึงได้จาก http://www.tisi.go.th/nac/nac19_t.html
- สมอ.กับเขตการค้าเสรี. [ออนไลน์] [อ้างถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2549] เข้าถึงได้จาก http://www.tisi.go.th/FTA/index_t.html